

Riktlinjer för Latrinkompostering

Det är inte svårt att kompostera latrin, men det kräver en viss arbetsinsats samt ett visst mått av intresse och kunskap. En bra fungerande latrinkompost sluter kretsloppen och ger ett näringsrikt jordförbättringsmedel. En oförsiktig latrinhantering kan dock orsaka olägenheter som dålig lukt och i värsta fall även sprida smitta. Det är därför viktigt att själva latrinkomposteringen sker på ett så bra sätt som möjligt samt att den färdiga komposten används på ett ansvarsfullt sätt.

Kommunfullmäktige har fastställt ”Föreskrifter om avfallshantering i Borgholms kommun”. Förordningen beskriver bland vilka krav som ställs på en latrinkompost. Riktlinjerna i detta dokument talar om vilka generella krav vi ställer för att hindra att olägenheter och näringsläckage sker.

Torrtoaletter

Det finns många olika slags torrtoaletter, från gammaldags utedass till moderna toalettstolar med olika inbyggda finesser. Ett gammaldags utedass kräver mer skötsel och fingertoppskänsla för att inte lukta. Dålig lukt beror oftast på att latrinen blivit för blöt och det finns olika metoder för att förhindra detta. Det finns bland annat toaletter med urinseparering, fläkt eller värmeslingor. Om luktproblem ändå uppstår beror det ofta på att fler använt toaletten än vad den är dimensionerad för. Kemikalier ska inte tillsättas i toaletten eftersom de kan förstöra komposteringsprocessen.

Den mesta näringen finns i urinen. Därför bör eventuell separerad urin användas som gödselmedel och inte anslutas till en avloppsanläggning. Urinen ska i så fall samlas upp i en tät behållare. Urinen kan sedan blandas med vatten och exempelvis spridas på gräsmattan. Om urin av någon anledning måste avledas till en avloppsanläggning behöver infiltrationsbädden vara lika stor som om en vattentoalett varit ansluten. Separerad urin får inte avledas till en stenkista eller liknande avloppslösningar. Det fasta avfallet och urinen kan också komposteras tillsammans i samma behållare. Du kan då använda strömedel för att komposten inte ska bli för blöt. En annan typ av torrtoalett är förbränningstoaletter. Här bränns istället latrinen till aska, som sedan kan förpackas och läggas i soptunnan. En viss mängd aska kan även användas som gödningsmedel i rabatter. Vid förbränningen försvinner dock viktiga mullämnen och du uppnår inte längre ett naturligt kretslopp.

Kompostbehållare

Eftersom latrin och fekalier innehåller smittämnen och bakterier, får det inte hanteras hur som helst. Det är inte heller bra att använda i odling innan det har komposterats.

Lagringstiden för latrin är olika beroende på vad mullen från latrinen ska användas till. Latrinkompost bör i första hand användas som gödsel för prydnadsväxter och helst inte till grönsaksodling. Det rekommenderas att latrin ska komposteras minst två år från sista påfyllningstillfället till första

gödslingen, om det ska spridas på grönsaker som konsumeras råa och har varit i kontakt med jorden, exempelvis morötter. Vid spridning på andra typer av växter som bärbuskar och grönsaker, rekommenderas minst ett års lagring. Vid gödsling av blomsterodling eller liknande växter som inte ska konsumeras kan lagringstiden vara ännu kortare. På grund av smittorisken är det dock mycket viktigt att latrinet komposteras i minst sex månader från sista påfyllningen innan behållaren töms. Komposteringen bör därför ske i två behållare. Komposteringen kan också ske i samma behållare om detta har två fack med en tät skiljevägg.

För att inte förorena grundvattnet måste behållaren ha en tät botten. De ska också ha lock som skyddar mot regn och snö. Behållarna måste vara konstruerade så att de utestänger skadedjur, samtidigt som tillräckligt med luft kan komma in. Det finns färdiga trä- eller plasthållare för latrinkompostering att köpa. Du kan också använda cementringar med gjuten botten eller själv bygga trälådor med tät botten.

Behållarna ska placeras ovan mark, i skugga på en lämplig plats så att det inte uppstår olägenheter vid bostadshus eller uteplatser. Tänk på att det behövs svängrum vid påfyllning och tömning av behållarna. Det är också bra att ha strömmaterial som förvaras torrt nära till hands. Behållarna placeras på den egna fastigheten. Om du placerar behållaren mindre än 5 meter från tomtgränsen behöver du ett skriftligt medgivande från din granne.

Komposteringen

Fuktigt toalettavfall måste varvas med material som suger upp vätska, till exempel torvströ. Följ instruktionerna från tillverkaren, eller lägg minst 1 dm tjockt lager i botten på behållaren. För att få en lagom blandning är det en fördel att inte tillföra för mycket latrin åt gången. Blanda gärna med trädgårdsavfall. Det ger mer luft i komposten.

Spridning av komposten

När komposteringen fungerar som den ska är slutprodukten jordliknande och utan obehaglig lukt. Tänk på att det är ett näringsrikt jordförbättrings-

medel som bör blandas upp med annat material vid nyplantering.

Spridning ska ske under växtsäsongen och givan får inte vara större än växternas behov. Det komposterade materialet ska användas på den egna fastigheten och får inte transporteras därifrån. Spridning av urin ska inte ske med hjälp av sprinkler eller vattenspridare eftersom det då kan uppstå så kallade aerosoler. Aerosoler är små luftburna vattendroppar som kan spridas långt. När du sprider urin bör du istället använda dig av en vattenkanna eller liknande

Ansökan om dispens

Hushållen är skyldiga att lämna sitt avfall till kommunen och latrin räknas som hushållsavfall. För att kunna börja kompostera latrin måste du ansöka om dispens från att lämna avfallet till kommunen. I ansökan anmäler du vilken typ av kompost som hushållet tänkt använda, hur komposten ska skötas samt hur den färdiga komposten kommer att användas. Ärendet ska prövas inom sex veckor från det datum då en komplett anmälan kommit in. Beslutet är sedan giltigt i 10 år och är personligt.

Avgift

Samhällsbyggnadsförvaltningen tar ut en avgift för handläggning av ärendet. Taxan är fastställd av Kommunfullmäktige.